

Підготовка до НМТ-2026

на платформі **iLearn**

тренажер НМТ/ЗНО

ilearn.org.ua

щотижневі вебінари

тести та курси

Тема 3. Орфографія. Частина 1.

Теоретична частина

Нове написання

Є замість Е

проєкт

проеція

проектор

Не пишемо Й

конвеєр

фейєрверк

Сойєр

Хаям

Феєрбах

конвеєр

феєрверк

З одною К

Дікенс

Текерей

(від Dickens) (від Thackeray)

Пишемо разом

флешінтерв'ю

топмодель

преміум клас

мінісукня

Святвечір

експрезидент

віцепрем'єр

вебсайт

пів години

пів яблука

пів Києва

пів на десяту

півгодини
пів яблука
пів-хіса
пів на десяту

Повернення йомування

- * проєкт, проєкція, проєктор
- * фое, еті
- * траєкторія
- * плеєр, конвеєр
- * Соєр, Хаям, Феєрбах

Оновлено правопис прізвищ

- * Дікенс, Текерей, Бекі
- * буквосполучення ск = к

Оновлено правопис

- * священник
- * Святвечір

Як писати "ПІВ"?

Разом чи окремо?

смачного
пів морозива = половина морозива

червоного
пів яблука = половина яблука

старенької
пів Європи = половина Європи

нашого
пів Києва = половина Києва

пів на п'яту

НАПІВ, ПОЛУ - разом

напівавтомат **що?**,
напівлюдина,
напівмавпа,
напівфабрикат

полудень,
полумисок,
полукіпок

називний відмінок

півкуля

**творення
нового поняття**

півмісяць

південь

півострів

Пів-

Пів чого? яблука

Пів чого? Києва

Пів чого? тарілки

За пів години проїхав
пів Києва, щоб купити
пів яблука.

місцевість

місцеві

Менше дефісів

- * пресконференція
- * вебсторінка
- * попмузика
- * експрезидент
- * мініспідниця

ДисКурс

ay = ав (у запозиченнях із давньогрецької мови)

- * аудиторія + авдиторія
- * пауза + павза
- * аудієнція + авдієнція
- * лауреат + лавреат
- * фауна + фавна

Обидва варіанти можливі!

Відтепер możliва варіантність у написанні запозичених слів, у яких є **AU**

Грецька літера Θ

А в словах грецького походження можемо вживати й **Ф**, і **Т**

Більше етерів

- * анафема + анатема
- * Афіни + Атени
- * міф + міт
- * ефір + етер
- * кафедра + катедра

Обидва варіанти можливі!

Варіативні закінчення

- * нема радості + нема радости
- * нема гідності + нема гідности
- * нема свіжості + нема свіжости
- * нема Русі + нема Руси
- * нема солі + нема соли

Обидва варіанти можливі!

Більше Г

- * Гуллівер = Гуллівер
- * Вергілій = Вергілій
- * Гете = Гете

Обидва варіанти можливі!

Використовуємо фемінітиви

- * директорка
- * учениця
- * філологиня
- * поетеса
- * майстриня

Ігоре!
Ігорович

Ігорю!
Ігорьович

Практична частина

У якому варіанті слово написано НЕПРАВИЛЬНО?

- A** суб'єкт, об'єкт
- B** траєкторія, проект
- C** ін'єкція, священник
- D** Дікенс, Текерей

У якому варіанті слово написано НЕПРАВИЛЬНО?

А суб'єкт, об'єкт

Б траєкторія, проект

В ін'єкція, священник

Г Дікенс, Текерей

проєкт

У якому варіанті всі слова написано ПРАВИЛЬНО?

- A** пресконференція, пів Києва
- B** пів'яблука, Феєрбах
- C** віце-президент, мініспідниця
- D** фойє, телемарафон

У якому варіанті всі слова написано ПРАВИЛЬНО?

- A** пресконференція, пів Києва
- B** пів'яблука, Феєрбах
- C** віце-президент, мініспідниця
- D** фойє, телемарафон

Пів яблука
Феєрбах
Віцепрезидент
Фоє

Теоретична частина

Важкий для вимови збіг приголосних звуків

- * при відмінюванні слова
- * при творенні слова

проїздити – проїзний

тріск – тріснути

перстень – персня

чернець – ченці

сердець – серце

Спрощення відбувається

ждн	→	жн	(тиждень — тижневий)
здн	→	зн	(проїзд — проїзний);
зкн	→	zn	(брязкіт — брязнути);
скн	→	сн	(бліск — бліснути);
стн	→	сн	(користь — корисний);
стл	→	сл	(щастя — щасливий).

Спрощення не відбувається

* Слова іншомовного походження

гіант – гіантський

баласт – баластний

парламент – парламентський

контраст – контрастний

форпост – форпостний

студент - студентський

Спрощення не відбувається

* Винятки

Кістлявий, пестливий, хвастилий, зап'ястний,
хвастнути, шістнадцять, шістдесят, шістсот, п'ятдесят,
випускний, пропускний, скнара, рискнути, вискнути
(виск), тоскно, скніти, брезкнути

Спрощення не відбувається

* Групи приголосних стц, -стч

невістка – невістці, невістчин

хустка – у хустці

артистка – артистці

волейболістка - волейболістці

Практична частина

НЕ потрібна жодна буква на місці пропуску в усіх словах рядка

A ціліс..ність, балас..ний, проїз..ний

B жаліс..ний, свис..нути, контрас..ний

V блис..нути, тиж..невик, капус..няк

G форпос..ний, ненавис..ний, віс..ник

НЕ потрібна жодна буква на місці пропуску в усіх словах рядка

A ціліс..ність, балас..ний, проїз..ний

B жаліс..ний, свис..нути, контрас..ний

V блис..нути, тиж..невик, капус..няк

G форпос..ний, ненавис..ний, віс..ник

Спрощення в групах приголосних треба позначати на письмі в усіх словах рядка

- A** доброчес..ний, якіс..ний, балас..ний
- B** безвійз..ний, захис..ник, тиж..невий
- V** ненавмис..ний, аген..ство, запіз..но
- G** радіс..ний, студен..ство, пристрас..ний
- D** блис..нути, перехрес..ний, абонен..ський

Спрощення в групах приголосних треба позначати на письмі в усіх словах рядка

A доброочес..ний, якіс..ний, балас..ний

B безвійз..ний, захис..ник, тиж..невий

V ненавмис..ний, аген..ство, запіз..но

Г радіс..ний, студен..ство, пристрас..ний

Д блис..нути, перехрес..ний, абонен..ський

Спрощення в групах приголосних на місці пропуску позначається на письмі в усіх словах рядка

А корис..ний, балас..ний, проїз..ний

Б безжаліс..ний, кіс..лявий, щас..ливий

В блис..нути, влас..ний, щотиж..невий

Г ненавис..ний, швидкіс..ний, форпос..ний

Д зап'яс..ний, радіс..ний, контрас..ний

Спрощення в групах приголосних на місці пропуску позначається на письмі в усіх словах рядка

А корис..ний, балас..ний, проїз..ний

Б безжаліс..ний, кіс..лявий, щас..ливий

В блис..нути, влас..ний, щотиж..невий

Г ненавис..ний, швидкіс..ний, форпос..ний

Д зап'яс..ний, радіс..ний, контрас..ний

Спрощення у групах приголосних на місці пропуску позначається на письмі в усіх словах рядка

А блис..нути, улес..ливий, очис..ний, реміс..ник

Б проїз..ний, хрус..нути, балас..ний, віс..ник

В доблес..ний, якіс..ний, хрес..ний, випус..ний

Г безшелес..но, гіган..ський, виїз..ний, облас..ний

Д корис..ний, заздріс..но, хворос..няк, тріс..нути

Спрощення у групах приголосних на місці пропуску позначається на письмі в усіх словах рядка

А блис..нути, улес..ливий, очис..ний, реміс..ник

Б проїз..ний, хрус..нути, балас..ний, віс..ник

В доблес..ний, якіс..ний, хрес..ний, випус..ний

Г безшелес..но, гіган..ський, виїз..ний, облас..ний

Д корис..ний, заздріс..но, хворося..няк, тріс..нути

Теоретична частина

Звуки, що
чергуються

[**г**] — [ж]
[**з'**] — [**з'**]

[**к**] — [ч]
[**ц'**] — [**ц'**]

[**х**] — [ш]
[**с'**] — [**с'**]

Приклади

нога — *ніжка*
(на) нозі — *(на) нозі*

рука — *ручка*
(в) руци — *(в) руци*

вухо — *вушко*
(у) вусі — *(у) вусі*

Звуки, що
чергуються

[д] — [дж]
[зд] — [ждж]
[з] — [ж]
[с] — [ш]
[т] — [ч]
[в] — [вл]
[б] — [бл]
[п] — [пл]
[ф] — [фл]

Приклади

будити — буджу
їздити — їжджу
возити — возжу
просити — прошу
лєтити — лечу
замовити — замовлю
любити — люблю
ліпити — ліплю
графити — графлю

ПИШІМО ПРАВИЛЬНО

Г } + -СЬК(ИЙ) = -ЗЬК(ИЙ) убогий – убозтво
З } -СТВ(О) = -ЗТВ(О) Кавказ – кавказъкий
Ж }

К } + -СЬК(ИЙ) = -ЦЬК(ИЙ) козак - козацтво
Ц } -СТВ(О) = -ЦТВ(О) німець – німецький
Ч }

Х } + -СЬК(ИЙ) = -СЬК(ИЙ) птах – птаство
С } -СТВ(О) = -СТВ(О) Одеса – одеський
Ш }

Винятки:

казах – казахський
шах – шахський
турки – тюркський
баски – баскський

герцог – герцогський
Мекка – меккський
Цюрих – цюрихський
Дамаск – дамаський

#рівень_ЦУКРу_в_нормі

Практична частина

Прикметники із суфіксом -цьк- можна утворити від усіх іменників у рядку

A Кагарлик, Вінниця, Случ

B Гадяч, Трускавець, Хотин

C Прилуки, Кременець, Хуст

D Дрогобич, Острог, Хмільник

Прикметники із суфіксом **-цьк-** можна утворити від усіх іменників у рядку

A Кагарлик, Вінниця, Случ

B Гадяч, Трускавець, **Хотин**

B Прилуки, Кременець, **Хуст**

Г Дрогобич, **Острог**, Хмільник

Теоретична частина

svit3_lana

Стежити

• • •

Згадаймо!!!

здивувала **Vсіх**

кличе **В** **Одесу**

В ГОЛОСНИЙ
озері

Усадь

Острів У морі

МИЛОЗВУЧНІСТЬ: І, Й, ТА

І

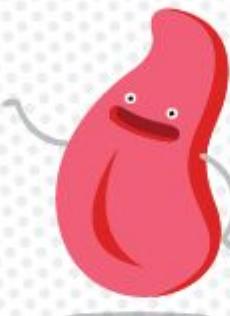
На початку речення:
І дні минають...

Між приголосними:
Олег **і** Павло

Зіставлення понять:
Батьки **і** діти, день **і** ніч

Після голосного, якщо наступне
слово починається на **й, є, ї, ю, я:**
Яна **і** Юрій

Після паузи, що позначається
на письмі знаками: , ; : - .
І дні, **і** ночі...

Й

Між голосними, крім
випадків, коли друге слово
починається на **є, і, ю, я:**
Аліна **й** Олег, але Аліна **і** Єва

Між голосним і приголосним,
крім випадків, коли друге
слово починається на **й:**
Оля **й** Петро, але Оксана **і** Йосип

ТА

Для стилістичної різноманітності
можна використовувати **ТА**,
особливо, коли в реченні вже є **І:**
Олег **і** Паша зайдуть **та** сіли.

Практична частина

Літеру у на місці всіх пропусків треба писати в рядку

А ..війшов до кав'яrnі, гуляти ... парку

Б ... своєму будинку, житло ... Київі

В розташована ... комплексі, відпочивала ... свахи

Г також ... ресторанах, сиділа ... вежі

Д максимум ... двох, квартира ... Норвегії

Літеру у на місці всіх пропусків треба писати в рядку

А ..війшов до кав'яrnі, гуляти ... парку

Б ... своєму будинку, житло ... Київі

В розташована ... комплексі, відпочивала ... свахи

Г також ... ресторанах, сиділа ... вежі

Д максимум ... двох, квартира ... Норвегії

Теоретична частина

У коренях слів пишемо Е

- Сполуки (ере, еле) = *лелека, очерет*
- Якщо при зміні слова сумнівний звук випадає = *вітер (вітру)*
- Якщо при зміні слова сумнівний звук чергується з [i] = *осені (осінь)*

У коренях слів пишемо И

- Сполуки (ри, ли) у відкритих складах = *гриміти, блимати*
- У деяких дієсловах перед Р, Л, якщо далі є наголошений суфікс А = *стирати (стерти), здирати (здерти)*

Мереживо, вариво, морозиво, паливо, печиво = збірні поняття (матеріал або продукт праці)

Марево

Практична частина

Букву *и* треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка

A тр..вожний, абр..кос, м..тушливий

B мер..діан, теор..тичний, др..жати

V см..ренний, хр..стиянин, м..телик

G х..мерний, завм..рання, д..ригент

Букву *и* треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка

A тр..вожний, абр..кос, **м..тушливий**

B мер..діан, **теор..тичний**, др..жати

B см..ренний, хр..стиянин, **м..телик**

G х..мерний, завм..рання, д..ригент

Букву *и* треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка

A по-лицарськ.., по-вовч.., завбільшк.., трич..

B навкулачк.., заоч.., по-корейськ.., навпак..

V по-лисяч.., почаст.., пошепк.., навколішк..

Г по-людськ.., завглибшк.., трох.., насторож..

Букву *и* треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка

A по-лицарськ.., по-вовч.., завбільшк.., **трич..**

B навкулачк.., **заоч..**, по-корейськ.., навпак..

B по-лисяч.., почаст.., пошепк.., навколішк..

G по-людськ.., завглибшк.., трох.., **насторож..**

Теоретична частина

Перед К, П, Т, Ф, Х завжди пишемо префікс **С-**, а не **З-**
(сказати, сфотографувати, спекти, стерти, схопити)

Префікс	Значення	Приклади
пре-	збільшена якість (можна замінити словом дуже)	превеликий, преспокійно, премудрий
при-	наближення, приєднання, неповнота дії або ознаки	приїхати, приклейти, прикрити, приморський
прі-	вживається тільки в трьох словах	прізвище, прізвисько, прірва

* прелюдія, президія, презентація, престиж,
препарат, прем'єра, претензія, прерогатива

* презирливий, преподобний, превелебний, престол,
преосвящений

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Практична частина

Префікс с- треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка, ОКРІМ

A ..простити, ..переду .. хрещений

B ..трушувати, ..чорнілий, ..правді

C ..хотіти, .. фокусований, ..піднизу

D ..турбовано, ..піткати, ..кріплений

Префікс с- треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка, ОКРІМ

A ..простити, ..переду .. хрещений

Б ..трушувати, ..чорнілий, ..правді

В ..хотіти, .. фокусований, ..піднизу

Г ..турбовано, ..піткати, ..кріплений

Префікс *при-* пишеться в усіх словах рядка

- A** пр..бувати, пр..гарний, пр..везений, пр..писаний
- Б** пр..вертати, пр..балтійський, пр..леглий, пр..сяга
- В** пр..клесний, пр..сісти, пр..тримати, пр..веселий
- Г** пр..кручувати, пр..старий, пр..вітання, пр..вітний
- Д** пр..кликаний, пр..класти, пр..дивний, пр..нести

Префікс *при-* пиється в усіх словах рядка

А пр..бувати, пр..гарний, пр..везений, пр..писаний

Б пр..вертати, пр..балтійський, пр..леглий, пр..сяга

В пр..клесний, пр..сісти, пр..тримати, пр..веселий

Г пр..кручувати, пр..старий, пр..вітання, пр..вітний

Д пр..кликаний, пр..класти, пр..дивний, пр..нести

Правильно написано всі слова в рядку

А розрівняти, скалічений, безцільний, сповідати, прізвище
Б зжувати, безцензурний, пригірський, сцілення, зсунути
В предобрий, стискач, беспечний, сформувати, роз'їхалися
Г схований, схібити, роскройти, беззаконня, примружити
Д безсторонній, розмноження, схопити, премара, безлад

Правильно написано всі слова в рядку

А розрівняти, скалічений, безцільний, сповідати, прізвище

Б зжувати, безцензурний, пригірський, сцілення, зсунути

В предобрий, стискач, беспечний, сформувати, роз'їхалися

Г схований, схибити, роскройти, беззаконня, примружити

Д безсторонній, розмноження, схопити, премара, безлад

Підготовка до НМТ-2026

на платформі **iLearn**

тренажер НМТ/ЗНО

ilearn.org.ua

щотижневі вебінари

тести та курси